

การเลี้ยงนกกระทา

นกกระทาญี่ปุ่น (Japanese Quail ; *Coturnix coturnix japonica*) เป็นชนิดย่อยของนกกระทาญี่ปุ่นที่นิยมเลี้ยงเป็นการค้าเพื่อบริโภคเนื้อและไข่ในหลายประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศจีนและญี่ปุ่น ในหลายประเทศได้พัฒนารูปแบบการเลี้ยงและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทั้งเนื้อและไข่เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ในอดีตวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงนกกระทาญี่ปุ่นก็คือ เลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงเพื่อเป็นงานอดิเรกและเพื่อฟังเสียงร้อง มีหลักฐานบันทึกไว้ว่า ชาวญี่ปุ่นได้นำนกกระทามาเลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงตั้งแต่ช่วงศตวรรษที่ 12 ในยุคสมัยที่ยังมีการปกครองโดยระบบจักรพรรดิ เมื่อชาวญี่ปุ่นเดินทางไปตามสถานที่ต่าง ๆ ก็ได้นำนกกระทาติดตัวไปด้วยจึงทำให้นกกระทาแพร่หลายไปหลายประเทศโดยเฉพาะประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ประเทศจีน เกาหลี และไต้หวัน จากนั้นนกกระทาได้ถูกนำเข้าไปในประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อใช้ในงานวิจัยและทดลองหลังสงครามโลกครั้งที่สองเสร็จสิ้นแล้ว

ข้อดีของการเลี้ยงนกกระทา

เหตุผลบางประการที่ทำให้ให้นกกระทาได้รับความสนใจและนิยมเลี้ยงกันมาในหลายประเทศได้แก่

1. โรงเรือนสำหรับเลี้ยงนกกระทาไม่จำเป็นจะต้องออกแบบมาโดยเฉพาะ เพียงมีห้องว่างพอที่จะกันแดด ลม ฝน และศัตรูต่าง ๆ ได้ก็สามารถเลี้ยงนกกระทาได้แล้ว
2. นกกระทาต้องการพื้นที่การเลี้ยงน้อยจึงทำให้ต้นทุนการเลี้ยงต่อตัวต่ำ
3. นกกระทาสามารถเลี้ยงและจำหน่ายเป็นนกกระทาเนื้อได้เมื่ออายุประมาณ 5 สัปดาห์ และนกกระทาตัวเมียจะเริ่มวางไข่เมื่ออายุประมาณ 7 สัปดาห์ ดังนั้น การเลี้ยงนกกระทาจึงสามารถคืนทุนได้เร็วกว่าการเลี้ยงไก่มาก
4. นกกระทามีความต้านทานโรคมกกว่าไก่ ดังนั้น การเลี้ยงนกกระทาจึงไม่จำเป็นจะต้องใช้วัคซีนป้องกันโรค ยาถ่ายพยาธิ จึงง่ายต่อการเลี้ยงดูและการจัดการ
5. เนื่องจากนกกระทามีขนาดเล็กจึงกินอาหารน้อยส่งผลให้ต้นทุนในการเลี้ยงดูน้อยลงด้วย ดังนั้น ฟาร์มเลี้ยงนกกระทาจึงสามารถทำได้แม้กระทั่งเกษตรกรผู้นั้นจะมีต้นทุนน้อย มีทักษะในการเลี้ยงดูไม่มากนัก และสามารถคืนทุนได้เร็ว

โรงเรือนเลี้ยงนกกระทา

โรงเรือนสำหรับเลี้ยงนกกระทานั้น ควรออกแบบให้สะดวกต่อการปฏิบัติงานและการรักษาความสะอาด ปลอดภัยจากศัตรู และสิ่งรบกวนต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากนกกระทาเป็นสัตว์ที่มีความรู้สึกไวต่อสิ่งรบกวน เช่น แสงหรือเสียงมาก เมื่อมีเสียงผิดปกติมารบกวนนกกระทาจึงมักจะตกใจง่าย ๆ ภายใน

โรงเรือนจะต้องมีการระบายอากาศที่ดี เนื่องจากนกกระทากินอาหารที่มีโปรตีนสูงจึงขับถ่ายไนโตรเจนออกทางปัสสาวะมาก ดังนั้น ถ้าการระบายอากาศไม่ดีพอก็จะทำให้มีแอมโมเนียสะสมมากจะเป็นอันตรายต่อบุเอื่อนั้นได้

รูปแบบของโรงเรือนจะต้องเป็นแบบที่สร้างง่าย ลงทุนน้อย ซึ่งจะสร้างแบบเพิงแหงน หรือแบบหน้าจั่วเช่นเดียวกับโรงเรือนไก่ก็ได้ แต่จะต้องให้อากาศถ่ายได้สะดวก ถ้าจะเลี้ยงแบบกรงที่วางซ้อนกันหลายชั้น โรงเรือนจะต้องมีความสูงพอสมควร ส่วนขนาดของโรงเรือนจะขึ้นอยู่กับจำนวนนกที่จะเลี้ยง

อุปกรณ์ที่จำเป็นในการเลี้ยงนกกระทา

1. เครื่องกก การเลี้ยงนกกระทาสามารถทำได้ 2 รูปแบบ ได้แก่ การเลี้ยงบนพื้นที่ปูทับด้วยวัสดุรองพื้น เช่น แกลบ (เปลือกข้าว) หรือเปลือกถั่ว หนาประมาณ 2.5 เซนติเมตร ในช่วงแรกของการกกจะต้องใช้ประสอบป่าน หรือกระดาษผิวด้านปูรองพื้น ล้อมรอบด้วยแผงกันกกซึ่งอาจจะทำด้วยไม้ไผ่สาน ตาข่าย หรือสังกะสีให้มีความสูงประมาณ 20 เซนติเมตร ล้อมรอบกกเอาไว้

เนื่องจากลูกนกกระทาแรกเกิดจะไม่สามารถผลิตความร้อนเพื่อรักษาอุณหภูมิร่างกายได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องได้รับความอบอุ่นจากเครื่องกก ซึ่งอาจจะใช้หลอดไฟหรืออาจจะใช้เครื่องกกแก๊สก็ได้ ติดตั้งไว้ตรงส่วนกลางของวงล้อมกก วงล้อมกกที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 90 เซนติเมตรสามารถกกลูกนกได้ 150 ตัว และไม่ควรรกลูกนกกระทาในกกเดียวกันเกิน 300 ตัว ถ้าหากใช้หลอดไฟในการกกจะต้องคำนวณจำนวนวัตต์ที่ใช้ โดยประมาณให้ใช้หลอดไฟ 1 วัตต์/ลูกนก 1 ตัว ในช่วงสัปดาห์แรกจะต้องมีการกกตลอด 24 ชั่วโมง สัปดาห์ที่ 2 จะทำการกกเฉพาะตอนกลางคืนและสัปดาห์ที่ 3 ก็ไม่จำเป็นต้องกก แต่ถ้าเป็นช่วงฤดูหนาวก็อาจจะกกลูกนกจนกระทั่งอายุ 3 สัปดาห์ก็ได้

กรงกก สำหรับลูกนกซึ่งเพิ่งฟักออกจากไข่ใหม่ ๆ ต้องการความอบอุ่นเช่นเดียวกับลูกไก่ จึงจำเป็นต้องให้ความอบอุ่นแก่ลูกนก การให้ความอบอุ่นอาจจะใช้หลอดไฟชนิดเผาไส้หรือเครื่องกกแก๊สก็ได้

ขนาดของกรงกกลูกนก ขนาดกว้าง 90 เซนติเมตร ยาว 1.50 เมตร สูง 40-50 เซนติเมตร ใช้กกลูกนกอายุ 1-20 วัน ได้ประมาณ 250-300 ตัว ด้านข้างของกรงควรจะมีที่ปิดที่บานบนทำเป็นฝาบุด้วยลวดตาข่ายยกเปิดปิดได้ ส่วนพื้นกรงใช้ลวดตาข่ายสีเหลี่ยมขนาด 1 เซนติเมตร

2. อุปกรณ์ให้อาหาร สำหรับลูกนกควรใช้ถาดอาหารทำเองให้มีขอบสูงขึ้นมาประมาณ 1-2 เซนติเมตร หรืออาจจะใช้รางอาหารสำหรับให้ลูกไก่ก็ได้ ในช่วง 3 วันแรกควรจะใช้ถาดอาหารลงบนพื้นที่ปูด้วยกระดาษหรือประสอบป่านเพื่อให้ลูกได้รู้จักการกินอาหารได้เร็วขึ้น

อุปกรณ์ให้อาหารสำหรับนกใหญ่ ควรเป็นรางอาหารที่ตรงขอบด้านในเพื่อป้องกันการคุ้ยเขี่ยอาหารให้หกกระเด็นออกมานอกราง ซึ่งจะตั้งไว้ภายในกรงหรือแขวนอยู่ด้านนอกกรงก็ได้

3. อุปกรณ์ให้น้ำ สำหรับลูกนกให้ใช้อุปกรณ์ให้น้ำลูกไก่แบบขวดคว่ำขนาดเล็ก และใส่ก้อนกรวดเล็กๆ ไว้ในจานน้ำด้วยเพื่อป้องกันไม่ให้ลูกนกตกน้ำ

ส่วนนกใหญ่ หรือลูกนกอายุเกิน 2-3 สัปดาห์แล้ว ใช้อุปกรณ์การให้น้ำลูกไก่แบบขวดคว่ำไม่ต้องใส่ก้นกรวดหากให้น้ำภายในกรง แต่ถ้าให้น้ำภายนอกกรงก็ใช้รางน้ำแขวนไว้ด้านนอกกรงเช่นเดียวกับรางอาหาร หรือจะใช้ขันน้ำก็ได้

4. **เครื่องตัดปากนก** เมื่อลูกนกมีอายุประมาณ 30 วัน ก่อนที่จะแยกไปเลี้ยงในกรงนกใหญ่ ควรจะตัดปากเสียก่อน เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้นกจิกกันกัน ซึ่งเป็นสาเหตุให้นกตายได้ วิธีการตัดปากนกระทำได้เช่นเดียวกับการตัดปากไก่

การกกและการเลี้ยงดูลูกนก

การเลี้ยงนกกกระทำได้ 2 รูปแบบ ได้แก่ การเลี้ยงบนพื้นที่ปูทับด้วยวัสดุรองพื้น เช่น แกลบ (เปลือกข้าว) หรือเปลือกถั่ว หนาประมาณ 2.5 เซนติเมตร ในช่วงแรกของการกกจะต้องใช้กระสอบป่าน หรือกระดาษผิวด้านปูรองพื้น ล้อมรอบด้วยแผงกั้นกกซึ่งอาจจะทำด้วยไม้ไผ่สาน ตาข่าย หรือสังกะสีให้มีความสูงประมาณ 20 เซนติเมตร ล้อมรอบกอกเอาไว้

เนื่องจากลูกนกกกระทำได้แรกเกิดจะไม่สามารถผลิตความร้อนเพื่อรักษาอุณหภูมิร่างกายได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องได้รับความอบอุ่นจากเครื่องกก ซึ่งอาจจะใช้หลอดไฟหรืออาจจะใช้เครื่องกกแก๊สก็ได้ ติดตั้งไว้ตรงส่วนกลางของวงล้อมกก วงล้อมกกที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 90 เซนติเมตร สามารถกกลูกนกได้ 150 ตัว และไม่ควรกกลูกนกกกระได้ในกอกเดียวกันเกิน 300 ตัว ถ้าหากใช้หลอดไฟในการกกจะต้องคำนวณจำนวนวัตต์ที่ใช้ โดยประมาณให้ใช้หลอดไฟ 1 วัตต์/ลูกนก 1 ตัว ในช่วงสัปดาห์แรกจะต้องมีการกกตลอด 24 ชั่วโมง สัปดาห์ที่ 2 จะทำการกกเฉพาะตอนกลางคืนและสัปดาห์ที่ 3 ก็ไม่จำเป็นต้องกก แต่ถ้าเป็นช่วงฤดูหนาวก็อาจจะกกลูกนกจนกระทั่งอายุ 3 สัปดาห์ก็ได้

กรงกก สำหรับลูกนกซึ่งเพิ่งฟักออกจากไข่ใหม่ ๆ ต้องการความอบอุ่นเช่นเดียวกับลูกไก่ จึงจำเป็นต้องให้ความอบอุ่นแก่ลูกนก การให้ความอบอุ่นอาจจะใช้หลอดไฟชนิดเผาไส้หรือเครื่องกกแก๊สก็ได้

ขนาดของกรงกกลูกนก ขนาดกว้าง 90 เซนติเมตร ยาว 1.50 เมตร สูง 40-50 เซนติเมตร ใช้กกลูกนกอายุ 1-20 วัน ได้ประมาณ 250-300 ตัว ด้านข้างของกรงควรจะมีที่ปิด ด้านบนทำเป็นฝาบุด้วยลวดตาข่ายยกเปิดปิดได้ ส่วนพื้นกรงใช้ลวดตาข่ายสีเหลี่ยมขนาด 1 เซนติเมตร

การให้น้ำ ใช้น้ำสะอาดใส่ในอุปกรณ์การให้น้ำแบบขวด และใส่ก้นกรวดเล็ก ๆ ลงในจากน้ำด้วย ในระยะ 3-7 วันแรกควรละลายพวกปฏิวินอะผสมในน้ำให้ลูกนกกิน จะช่วยให้นกเจริญเติบโตเร็วและแข็งแรง

การให้อาหาร ในช่วงที่ลูกนกยังเล็กอยู่อาจจะโปรยอาหารลงบนกระดาดเพื่อให้มันได้รู้จักการกินอาหารได้เร็วขึ้น ไม่ควรโปรยอาหารหรือวางรางอาหารไว้บริเวณใต้เครื่องกก หรือหลอดไฟ เพราะนกจะนอนทับอาหารไว้ทำให้มันกินอาหารไม่ได้ เมื่อนกโตขึ้นอาจใช้รางอาหารเล็ก ๆ ใส่อาหารให้ลูกนกกินเช่นการให้อาหารลูกไก่เล็กก็ได้ น้ำจะต้องมีให้ลูกนกได้กินตลอดเวลา

เมื่อลูกนกอายุได้ 15 วัน ก็ย้ายไปเลี้ยงในกรงนกรุ่นหรือกรงเลี้ยงนกใหญ่ได้ ทั้งนี้เพราะว่าลูกนกในระยะนี้มีความแข็งแรงพอที่จะเหยียบพื้นกรงลวดตาข่ายได้ และมีขนขึ้นเต็มตัวแล้ว

การคัดแยกเพศ

การคัดเพศนกกระทาสามารถทำได้เมื่อนกมีอายุประมาณ 3 สัปดาห์ เราจะใช้วิธีการสังเกตจากลักษณะภายนอกของนกได้อย่างชัดเจนนั่นก็คือ สีขน นกตัวผู้จะมีขนหน้าอกและบริเวณลำคอสีเหลืองน้ำตาลปนขาว หรือสีน้ำตาลปนแดง และขนบริเวณแก้มก็มีสีน้ำตาลแกมแดงเช่นกัน ซึ่งชาวบ้านผู้รู้บางรายเรียกขนบริเวณแก้มนี้ว่าเครา ส่วนนกตัวเมียสีขนบริเวณคอไม่ค่อยเข้ม หรืออาจมีสีน้ำตาลปนเทา และมีลายดำปนขาว เมื่อได้ทำการคัดแยกเพศได้เรียบร้อยแล้ว นกตัวผู้ก็นำไปเลี้ยงเป็นนกเนื้อขาย ส่วนนกตัวเมียก็นำไปทำการตัดปากและเลี้ยงเป็นนกกกระทาไข่ขายต่อไป

การเลี้ยงนกกกระทาเนื้อ

นกกกระทาเนื้อก็คือ นกกกระทาตัวผู้ที่ได้จากคัดแยกเพศออกจากนกตัวเมียในช่วงอายุ 3 สัปดาห์ ถึง 1 เดือน หรือเป็นนกที่เหลือนจากการคัดเลือกไว้ทำพันธุ์ หรืออาจเป็นนกกกระทาตัวเมียที่คัดออกจากนกไข่แล้ว นกกระทาเหล่านี้เราจะนำมาเลี้ยงให้เกิดการสมบูรณ์และให้เนื้อมากขึ้น เพื่อจะได้นำไปขายเป็นนกเนื้อต่อไป การให้น้ำและอาหารจะต้องให้นกได้กินน้ำและอาหารอย่างเต็มที่ตามความต้องการ โดยจะให้อาหารวันละ 2-3 ครั้ง และให้น้ำใหม่วันละ 2 ครั้ง (เช้า-เย็น) อัตราการเจริญเติบโต การกินอาหารและประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารของนกกกระทาเนื้อดังแสดงในตารางที่ 1

นกกกระทาเนื้อสามารถจับขายได้เมื่ออายุประมาณ 5 สัปดาห์ โดยอาจจะขายในรูปของนกเป็นหรือนกกกระทาชำแหละก็ได้

ตารางที่ 1 แสดงน้ำหนักตัว การกินอาหารและอัตราการเปลี่ยนอาหารของนกกกระทาเนื้อ

อายุ (สัปดาห์)	น้ำหนักตัว (กรัม)	อาหารกินสะสม (กรัม/ตัว)	อัตราการเปลี่ยนอาหาร
1	28	30	1.1
2	55	85	1.5
3	85	170	2.0
4	120	300	2.5
5	155	450	2.9

ที่มา : Prapakaran (2003) หน้า 73

การเลี้ยงนกกกระทาไข่

การเลี้ยงนกกกระทาไข่เป็นการค้าในปัจจุบันนิยมเลี้ยงแบบขังกรงและวางกรงซ้อนกัน 4-5 ชั้น แต่ละชั้นจะห่างกันประมาณ 10 เซนติเมตร ช่องว่างระหว่างชั้นหรือด้านบนของพื้นหลังกรงก็จะใช้แผ่นสังกะสีแผ่นเรียบรองรับมูลนก การเลี้ยงแบบขังกรงนี้ในกรงแต่ละกรงจะต้องใช้ในอัตรา 5 ตัว/ตารางฟุต หรือ 180 ตารางเซนติเมตร/ตัว การเลี้ยงนกกในกระทาไข่จะแตกต่างไปจากเลี้ยงนกกกระทาในระยะอื่นๆ ดังนี้

การให้น้ำ พื้นที่อุปกรณ์ให้น้ำจะต้องไม่ต่ำกว่า 0.8 เซนติเมตร/ตัว อุปกรณ์ให้น้ำอาจจะใช้รางน้ำ ถ้วย ชัน ท่อพีวีซีผ่าครึ่ง หรือภาชนะอื่นๆ ใส่น้ำให้กินด้านนอกกรง จะต้องมีการให้น้ำให้กินตลอดเวลา ถ้าขาดน้ำแล้วจะทำให้เกิดการเครียด และอาจจะทำให้เกิดผลเสียต่อการไขของนกกระทาได้ น้ำควรจะเปลี่ยนวันละครั้งหรือค่อยสังเกตุง่าย ๆ คือ อย่านำน้ำมีกลิ่นเหม็นเปรี้ยวเหม็นบูดได้

การให้อาหาร พื้นที่อุปกรณ์ให้อาหารสำหรับนกกระทาจะต้องไม่ต่ำกว่า 1.6 เซนติเมตร/ตัว มักจะใช้รางอาหารแบบให้อาหารสำหรับลูกไก่ใส่อาหารให้กิน การให้อาหารควรให้วันละ 3 เวลา คือ เช้า เที่ยง และเย็น เพราะนกกระทากินอาหารทั้งวันทั้งคืน การให้อาหารนี้ควรใส่อาหารประมาณครึ่งรางเพื่อช่วยลดการสูญเสียอาหารเนื่องจากถูกคุ้ยเขี่ย เมื่อนกอายุครบ 35 วัน ควรเปลี่ยนอาหารโดยให้อาหารที่มีโปรตีนประมาณ 20% การเปลี่ยนอาหารสำหรับนกในระยะให้ไข่นี้ ไม่ควรเปลี่ยนกะทันหันเพราะจะทำให้กระทบกระเทือนต่อการให้ไข่ได้

การให้แสงสว่าง การให้แสงสว่างเพิ่มในช่วงกลางคืนจะช่วยให้นกกระทาไข่ได้ดีขึ้น ควรให้ความยาวแสงประมาณ 16 ชั่วโมง/วัน เนื่องจากแสงสว่างจะช่วยกระตุ้นการทำงานของต่อมใต้สมองให้สร้างฮอร์โมนไปกระตุ้นการทำงานของรังไข่

นกกระทาจะเริ่มให้ไข่เมื่ออายุประมาณ 7 สัปดาห์และนกจะมีน้ำหนักตัวประมาณ 141-150 กรัม ฟองไข่จะมีน้ำหนักประมาณ 10-12 กรัม นกกระทาจะให้ผลผลิตไข่สูงสุดประมาณ 80-85% เมื่ออายุประมาณ 12-24 สัปดาห์ หลังจากนั้นไข่จะลดลงเรื่อย ๆ ถ้ามีการเลี้ยงและการจัดการที่ดี นกกระทาบางตัวอาจจะให้ไข่มากกว่า 260-300 ฟอง/ปี

การเก็บไข่นกกระทา นกกระทาจะเริ่มวางไข่ในช่วงค่ำประมาณ 16.00-19.00 น. ดังนั้นการเก็บไข่จะเริ่มเก็บได้ตั้งแต่เวลา 19.30-20.30 น. ก่อนที่จะปิดไฟในช่วงค่ำ และควรเก็บทุกวัน ถ้าเป็นไปได้ ควรเก็บวันละ 3-4 ครั้ง แล้วรีบนำไข่ที่ได้ไปเก็บไว้ในห้องที่เย็น เพื่อรักษาคุณภาพไข่ก่อนที่จะได้นำส่งตลาด

อาหารนกกระทา

วัตถุดิบอาหารสำหรับนกกระทาเหมือนกับที่ใช้ในอาหารไก่ แต่ขนาดของเม็ดอาหารจะต้องละเอียดกว่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 2 สัปดาห์แรก หลังจากนั้นก็ให้อาหารเม็ดบีดัดสำหรับไก่ลูกไก่กระทาได้ นกกระทาต้องการอาหารที่มีโปรตีนและโภชนาชนิตอื่นสูงกว่าไก่กระทา ทั้งนี้เนื่องจากนกกระทามีอัตราการเจริญเติบโตสูงกว่าไก่กระทา ค่าความต้องการโภชนาสำหรับนกกระทาญี่ปุ่นแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าความต้องการโภชนะของนกกกระทาญี่ปุ่น (อาหารมีวัตถุดิบประมาณ 90%)

โภชนะ (%)	แรกเกิด-นกกกระทารุ่น	นกกกระทาไข่-พ่อแม่พันธุ์
พลังงาน (kcal ME _n /kg)	2,900	2,900
โปรตีน	24	20
อาร์จินีน	1.25	1.26
ไกลซีน+เซอรีน	1.15	1.17
ฮีสติดีน	0.36	0.42
ไอโซลิวซีน	0.98	0.90
ลิวซีน	1.69	1.42
ไลซีน	1.30	1.00
เมทไธโอนีน	0.50	0.45
เมทไธโอนีน+ซีสทีน	0.75	0.70
เฟนิลอลานีน	0.96	0.78
เฟนิล+ไทโรซีน	1.80	1.40
ทรีโอนีน	1.02	0.74
ทริปโตเฟน	0.22	0.19
วาซีน	0.95	0.92
กรดลิโนเลอิก	1.00	1.00
แคลเซียม	0.80	2.50
คลอไรด์	0.14	0.14
แมกนีเซียม (มก.)	300	500
ฟอสฟอรัสใช้ประโยชน์ได้	0.30	0.35
โปแตสเซียม	0.40	0.40
โซเดียม	0.15	0.15

ที่มา : NRC (1994) หน้า 45

หลักปฏิบัติเพื่อให้การให้อาหารนกกกระทาญี่ปุ่นมีประสิทธิภาพสูงสุด

1. นกกกระทาสามารถกินอาหารปนแห้ง เม็ดบีแตก อาหารเปียกได้ แต่ปกติจะให้อาหารปนแห้ง เนื่องจากต้นทุนในการจัดการและการเตรียมอาหารต่ำที่สุด อาหารปนเปียกจะเพิ่มการจัดการเนื่องจาก

จะต้องผสมน้ำในสัดส่วนที่พอเหมาะและจะต้องกะปริมาณอาหารที่ให้นักกินหมดพอดีในแต่ละวัน ส่วนอาหารเม็ดบี๊แตกจะต้องเพิ่มต้นทุนในการอัดเม็ดอาหารและบี๊ให้อาหารอัดเม็ดนั้นแตกเพื่อให้มีขนาดเม็ดพอเหมาะสำหรับการกินของนกกระทา

2. การผสมอาหารนกกระทาเล็กจะต้องบดวัตถุดิบอาหารให้ละเอียดเสียก่อน โดยเฉพาะอาหารสำหรับนกกระทาเล็ก

3. ควรให้อาหารทันทีที่ลูกนกมาถึง

4. จะต้องให้อาหารและน้ำให้นักกินตลอดเวลา

5. ในช่วง 2-3 วันแรกของการกก จะต้องให้อาหารให้เต็มรางอาหารและควรโรยอาหารบางส่วนลงบนพื้นที่ปูทับด้วยกระดาษด้วยเพื่อให้ลูกนกได้ฝึกกินอาหารได้เร็วขึ้น หลังจากนั้นจะใช้รางอาหารที่ปิดทับด้วยตาข่ายขนาดประมาณ 1 เซนติเมตร เพื่อป้องกันการคุ้ยเขี่ยของนก

6. รางอาหารสำหรับนกกระทาจะต้องออกแบบให้มีขนาดและรูปแบบที่เหมาะสมกับจำนวนนกที่เลี้ยงและขนาดของนกแต่ละช่วงอายุ เพื่อให้มีการสูญเสียอาหารน้อยที่สุด หลักในการออกแบบจะต้องป้องกันนกลงไปกินอาหารในรางและจะต้องป้องกันการคุ้ยเขี่ยอาหารของนกให้มากที่สุด

7. การกินอาหารของนกกระทาในช่วง 6 สัปดาห์แรกประมาณ 500 กรัม/ตัว หลังจากนั้นนกกระทาจะกินอาหารประมาณ 25 กรัม/ตัว/วัน

8. ในช่วงฤดูร้อนนกกระทาจะกินอาหารน้อยลง จึงควรเพิ่มระดับโปรตีนและวิตามินในอาหารให้สูงขึ้นและควรให้อาหารในช่วงที่มีอากาศเย็นเพื่อกระตุ้นให้นักกินอาหารได้มากขึ้น

โรคและการป้องกัน

นกกระทามีความทนทานต่อโรคติดต่อมากกว่าไก่ อัตราการตายในระยะกกอาจสูงถึง 20-25% ถ้าหากมีการจัดการไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะเรื่องของการให้ความอบอุ่นในการกก การกกที่หนาแน่นเกินไป หรือการใช้อุปกรณ์ให้น้ำและอาหารไม่เหมาะสม ถ้ามีการจัดการและการเลี้ยงดูที่ถูกต้องนกกระทาจะมีอัตราการตายตั้งแต่แรกเกิดจนถึงจับขายเป็นนกเนื้อประมาณ 8-10% การจัดการป้องกันโรคติดต่อเหมือนกับการเลี้ยงไก่ แต่การเลี้ยงนกกระทาไม่จำเป็นจะต้องทำวัคซีนเหมือนกับไก่กระทงและไก่ไข่